

EDITIE 12
HERFST
2020

MIK MAK

CLUBBLAD VOOR
MIKMAKKERS

DE KRINGLOOP
VAN BLIK

HERKEN JIJ
DE BOOM?

OP STAP MET
HET PEUKENMEISJE

VIJF HELE GOEDE REDENEN

Waarom je vrienden en vriendinnen
ook lid van MikMak moeten worden:

- 1 OMDAT JIJ LID BENT. DUH...**
- 2 ZE KRIJGEN EEN GAAF STARTERSPAKKET.**
- 3 ZE KRIJGEN VIER KEER PER JAAR HET MIKMAK-CLUBBLAD.**
- 4 ZE MOGEN GRATIS NAAR MIKMAK-EVENTS.**
- 5 JULLIE ZITTEN GEZELLIG IN HETZELFDE TEAM!**

Wil jij hier de volgende keer
staan? Stuur dan je leukste
foto in je MikMak-outfit en
vijf vingers in de lucht naar
mikmak@oss.nl!

EN JULLIE MAKEN JE BUURT NATUURLIJK SCHONER!

Waar wacht je nog op? Ga naar www.mikmakkers.nl en meld je vrienden en vriendinnen aan. Het lidmaatschap is gratis voor kinderen tussen 5 en 12 jaar.

CLUBBLAD VOOR MIKMAKKERS

LEUK OM TE DOEN 4

OP STAP MET... 6

DE KRINGLOOP VAN... 8

KNUTSELEN MET BLIK 9

KORT NIEUWS 10

HERKEN JIJ DE BOOM? 12

MIKMAKKERS IN ACTIE 14

GENOEG GEMIKMAKT 15

VRIENDENBOEKJE 16

SKÒN SCHIP 18

HERFSTPUZZEL 20

Dit clubblad is speciaal voor alle leden van MikMak, de club voor kinderen tussen 5 en 12 jaar die de
strijd aangaan met zwerfafval in hun buurt. Lid worden is gratis, kijk op www.mikmakkers.nl.
De volgende uitgave verschijnt in de winter.

Redactie: Texpeerts • Ontwerp: Circa Twee • Drukwerk: Wihabo • Verspreiding: dePostBode
MikMak is een initiatief van de gemeente Oss • mikmak@oss.nl • tel. 14-0412

LEUK KOM TE DOEN!

Op zaterdag 19 september is het World Cleanup Day, oftewel: de wereldschoonmaakdag. Dat is de grootste wereldwijde opruimactie van het jaar. Meer dan 180 landen doen mee. Nederland natuurlijk ook. Samen gaan we zoveel mogelijk zwerfafval opruimen!

Doe jij ook mee? Maak jouw buurt schoon samen met je MikMakvriendjes, vader, moeder, broertje, zusje of anderen in de buurt. Op de site van World Cleanup Day kun je aangeven in welke straat jij gaat schoonmaken. Want als iedereen een klein stukje doet, maken we samen heel de wereld schoon.

Wil je meedoen? Kijk dan op: www.oss.nl/afval.

Vanwege het coronavirus mogen we niet in grote groepen opruimen. Dus let op:

- Hou 1,5 meter afstand van andere mensen.
- Doe handschoenen aan of raap het afval op met een knijper.
- Was je handen goed als je klaar bent.

KOM NAAR HET OERFESTIVAL!

Zet 'm vast in je agenda: het Oerfestival! Tijdens dit festival is er van alles te doen op De Maashorst. Stoere natuurtochten, levensechte lessen geschiedenis en natuurlijk lekker spelen! En dat allemaal buiten.

Wanneer? In de herfstvakantie: van 17 tot en met 20 oktober

Waar? Op De Maashorst

Meer weten? Kijk dan even op www.oerfestivaldemaashorst.nl

NATIONALE BUITENLES DAG

Op 22 september is het Nationale buitenlesdag. Overall in Nederland geven meesters en juffen dan buiten les. Heb jij al eens een geschiedenisrace gedaan? Beestjes gezocht in de biologieles? Of gehinkeld tijdens rekenen? Tijdens de Nationale buitenlesdag kan het allemaal!

Doet jouw school ook mee? Vraag het snel aan je juf of meester!

KOM JE OOK NAAR DE NIEUWE MIKMAKKERSDAG?

Op 4 oktober is het weer MikMakkersdag. Komen jullie ook mee spelen, speuren en knutselen? Alle grote en kleine MikMakkers zijn welkom!

WAT KUN JE ALLEMAAL DOEN?

- Hopelijk is het mooi weer, want we gaan lekker buitenspelen. Je kunt klimmen, bouwen en schieten.
- Ook kun je elektrische apparaten slopen. Met de onderdelen mag je kunstwerken maken.
- De drummende vuilnismannen komen langs voor een spetterend optreden! Drummen jullie lekker mee op kliko's, tonnen en emmers?
- De iets grotere MikMakkers kunnen een workshop graffiti spuiten volgen.
- En speciaal voor dierendag komt Alex met hond Joy langs om zwerfafval op te sporen!

WAT MOET JE MEENEMEN?

- Doe kleren aan die vies mogen worden.
- Neem je hesje en petje mee.
- Als je wilt, mag je een vriendje, vriendinnetje, broer of zus meenemen.
- Eten en drinken hoef je niet mee te nemen. Daar zorgen wij voor.

WANNEER: 4 oktober van 13.00 uur tot 17.00 uur

WAAR: Hoessenboschtheater Berghem

MELD JE AAN

Komen jullie ook? Geef je dan op door een mail te sturen naar mikmak@oss.nl. Geef daarin aan met hoeveel mensen je komt en wat je telefoonnummer is. Als er iets is dat je niet mag eten, zet het dan in de mail er bij. En vraag je ouders even of we beelden waar je op staat mogen delen.

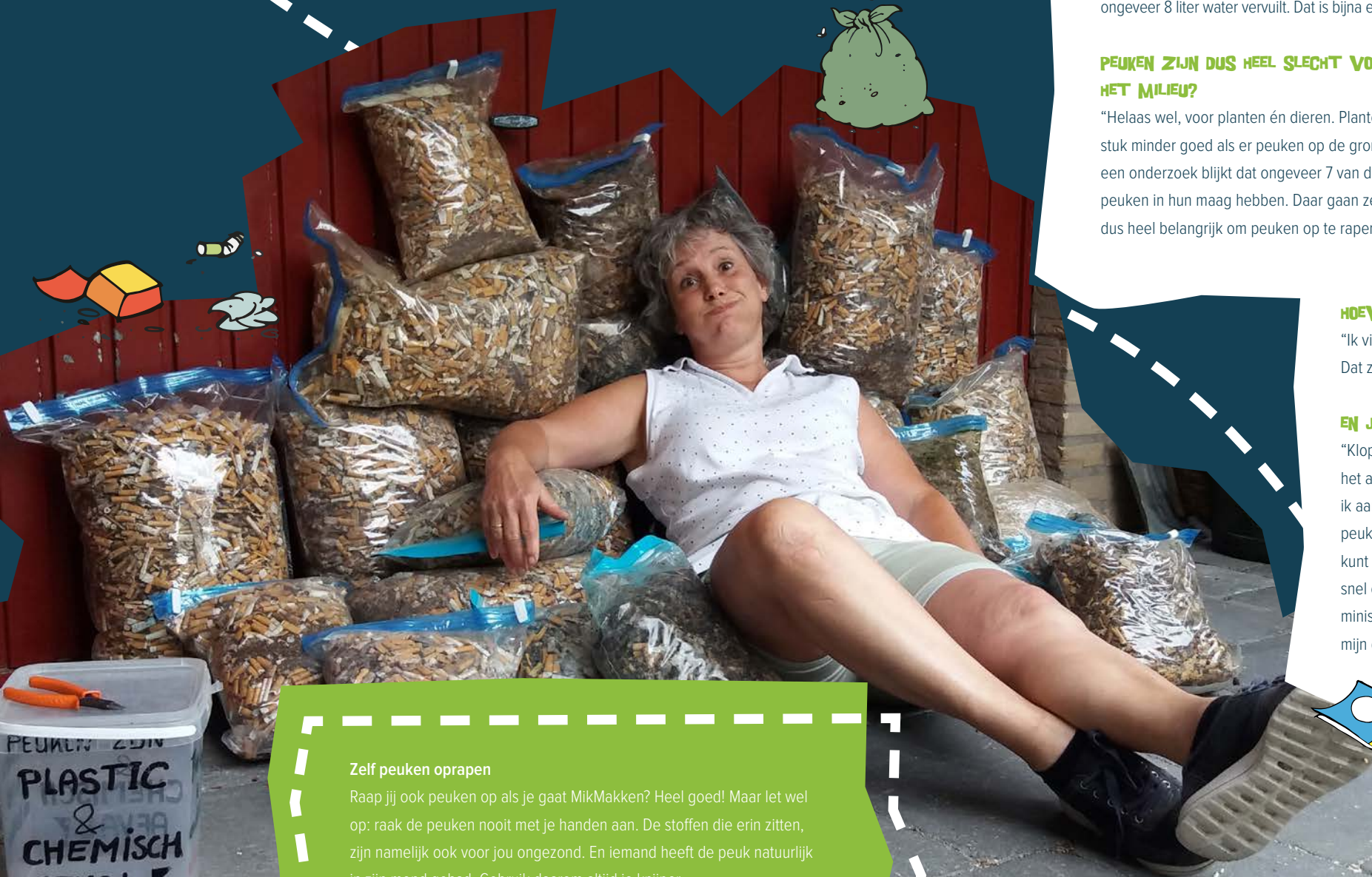
Tot dan!

OP STAP MET HET PEUKENMEISJE

Tijdens het MikMakken ben je ze vast tegengekomen: sigarettenpeuken. Vies hè! Bernadette, het Peukenmeisje, vindt dat ook. Daarom raapt ze zoveel mogelijk peuken op.

Zelf peuken oprapen

Raap jij ook peuken op als je gaat MikMakken? Heel goed! Maar let wel op: raak de peuken nooit met je handen aan. De stoffen die erin zitten, zijn namelijk ook voor jou ongezond. En iemand heeft de peuk natuurlijk in zijn mond gehad. Gebruik daarom altijd je knijper.

WANNEER BEN JE BEGONNEN MET PEUKEN RAPEN?

"Precies op 1 juli 2018. De dag ervoor had ik met een groep op het strand opgeruimd. Toen hoorde ik dat er per jaar ongeveer 6 miljard* peuken op de grond worden gegooid in Nederland. Dat is ontzettend veel! En die peuken zijn heel giftig. Daarom ben ik ze op gaan rapen."

ZIJN PEUKEN GIFTIG?

"Jazeker! In een peuk zitten ongeveer 4000 gifstoffen. Eentje daarvan is nicotine. Die stoffen zijn zo giftig, dat één peuk ongeveer 8 liter water vervuult. Dat is bijna een emmer vol!"

PEUKEN ZIJN DUS HEEL SLECHT VOOR HET MILIEU?

"Helaas wel, voor planten én dieren. Planten groeien een stuk minder goed als er peuken op de grond liggen. En uit een onderzoek blijkt dat ongeveer 7 van de 10 zeevogels peuken in hun maag hebben. Daar gaan ze dood aan. Het is dus heel belangrijk om peuken op te rapen."

Deze vogel geeft zelfs peuken aan haar jonkie. Ze denkt dat het eten is.

HOEVEEL PEUKEN RAAP JE ONGEVEER OP?

"Ik vind ongeveer 500 peuken per uurtje zoeken. Dat zijn flink wat emmertjes vol!"

EN JE DOET NOG MEER DAN DAT!

"Klopt. Peuken oprapen helpt natuurlijk al, maar nog beter is het als ze niet meer op de grond terecht komen. Daarom leg ik aan andere mensen uit hoe slecht peuken zijn. En ik deel peukenpockets uit. Dat zijn kleine asbakjes die je zelf mee kunt nemen. Dan gooien rokers hun peuken hopelijk minder snel op de grond. Uiteindelijk wil ik ooit naar Brussel, om de ministers te vragen om sigaretten te verbieden. Dan heb ik mijn doel bereikt!"

* 6 miljard: dat is ontzettend veel. Dat schrijf je als 6.000.000.000. Dat is ongeveer hoeveel suikerkorrels er in 6000 pakken suiker zit. Dat zijn 75 kruiwagens vol suiker!

VAN SOEPBLIK TOT FIETS DE KRINGLOOP VAN BLIK

Blik kun je heel goed recyclen. Om nieuwe blikjes te maken, maar ook voor auto's en fietsen. Kijk je mee naar de kringloop?

LET OP!
Niet alle verpakkingen van blik mogen bij het plastic. Slagroombussen moeten bij het restafval en verblikken waar nog verf in zit kun je inleveren bij het klein chemisch afval op het Duurzaamheidsplein Oss.

Je drinkt een blikje cola leeg. Het blik mag in de zak bij het plastic of in de containers met een oranje deksel.

Bijvoorbeeld een blik voor tomatensoep, dat je in de supermarkt koopt. Of zelfs een nieuwe fiets!

Een grote vuilniswagen haalt deze zakken op en leegt de containers.

Al het afval gaat naar een fabriek. Grote magneten halen daar het blik uit, zodat het gescheiden wordt van de drinkpakken en plastic verpakkingen.

Van het gesmolten materiaal kunnen weer nieuwe producten gemaakt worden.

In grote ovens smelt het blik.

KNUTSELEN MET BLIK

Blik kun je dus heel goed recyclen. Maar je kunt de blikken ook hergebruiken. Bijvoorbeeld om te knutselen!

LANTAARN MAKEN

Wat heb je nodig?

- Een leeg blik
- Een stift
- Een grote spijker en een hamer
- Een waxinelichtje

Van een leeg blikje kun je een mooie lantaarn maken.

Haal eerst het papier van het blik af en maak het blik goed schoon. Teken dan met een stift een patroon op je blik. Bijvoorbeeld een blaadje of een gezichtje. Vervolgens sla je met een spijker gaatjes in het blik. Vraag papa of mama om daarbij te helpen. Heb je alle gaatjes gemaakt? Dan kun je een waxinelichtje in het blik zetten. Klaar is je lantaarn!

BLIKMANNETJES

Wat heb je nodig?

- Een leeg blik
- Verf en kwasten
- Papier
- Een schaar
- Een stift
- Eventueel knopen en touwtjes

Ga jij je eigen robot maken? Dat kan heel goed met een leeg blik. Teken bijvoorbeeld een gezicht op het blik met een grote stift. En geef je robot haar van papier of knopenoren. Je kunt het zo gek maken als je wilt!

BLIKTELEFOON

Wat heb je nodig?

- Twee lege blikken
- Een lang stuk touw
- Een grote spijker en een hamer
- Een schaar

Heb jij weleens een bliktelefoon gemaakt? Daarmee kun je elkaar geheimen toefluisteren! Sla met een spijker een gaatje in de bodem van het blik, ongeveer net zo groot als het touwtje dik is. Doe het touwtje door het gaatje naar binnen en maak er een knoop in, zodat het blijft hangen. Doe hetzelfde aan de andere kant van het touw met het andere blik. Trek het touw strak en praat in het blik. De persoon aan de andere kant kan je dan via het touwtje horen!

KORT NIEUWS

WAKKERE WEGWERPERS

Kennen jullie 'm nog: de Plastic Soup Surfer? Samen met The Happy Activist* heeft hij een actie opgezet: Wakkere Wegwerpers.

Thuis scheiden jullie afval waarschijnlijk wel. Maar wist je dat dat op veel scholen nog niet gebeurt? Via Wakkere Wegwerpers gaan kinderen naar de burgemeester om hem of haar te vragen gescheiden afvalbakken in de klas te zetten.

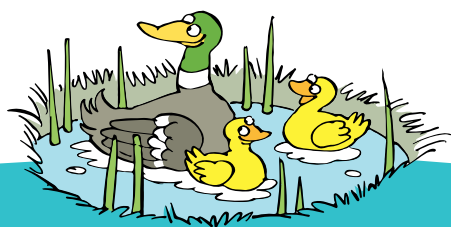
Zo kunnen jullie afval ook op school netjes scheiden!

* Dat betekent: de blijde activist.

WAKKERE WEGWERP TOUR

De Plastic Soup Surfer peddelt en surft in september van Zuid- naar Noord-Nederland. Dat is meer dan 550 kilometer! Onderweg praat hij met wetenschappers, burgemeesters en kinderen over afval.

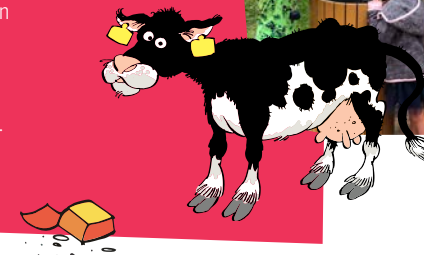
Wil je meer lezen? Kijk dan eens op:
thehappyactivist.org/wakkerewegwerpers

NIEUWE AFVALBAKKEN

Heb jij ze al gezien? Kinderboerderij De Elzenhoek heeft nieuwe afvalbakken. Handig hè? Nu kun je daar ook je afval scheiden. Dat is mooi, want dan kan het afval weer worden gebruikt om nieuwe dingen van te maken!

Psst... Kinderboerderij De Elzenhoek is jarig. Ze bestaat al 50 jaar. Lang hè!

GROENE VUILNISZAKKEN

Heb je zoveel geMikMak dat het zwerfafval niet meer in de container thuis past? Dan kun je bij de gemeente een melding maken. Zij komen de groene zakken met opgeruimd zwerfafval dan gratis ophalen.

Wat moet je doen?

- Haal de groene afvalzakken van 'Supporter van Schoon' op bij de ir. Diddewerf. (de gemeente haalt alleen deze groene zakken op)
- Doe het zwerfafval in deze zakken.
- Maak een melding via de website www.oss.nl/afval of bel met de gemeente via 14-0412.
- De gemeente haalt de zakken bij je woonadres gratis op.

SPREEKBEURT

Lynn heeft haar spreekbeurt over MikMak gehouden. Ze kreeg een 9. Goed gedaan, Lynn!

Wil jij jouw spreekbeurt ook over MikMak doen? Stuur dan een mailtje naar mikmak@oss.nl. Dan krijg je spullen om aan je klasgenoten mee te geven.

Lynn ging ook mee met Skòn Schip. Daarover kun je lezen op bladzijde 18 en 19.

WATERSPEELTUIN

Bij de Heraut in Oss is een nieuwe waterspeeltuin gebouwd. Er is een brug over het water, een waterpomp en een hut. Kom jij ook een keer lekker spelen?

HERKEN JIJ DE BOOM?

De beuk, de iep, de esdoorn... Het zijn allemaal bomennamen. Maar kun jij ze allemaal herkennen? Veel bomen hebben bijzondere blaadjes. Kijk je mee?

BEUK ☐

BERK ☐

De treurwilg heeft hele lange bladeren. Weet je waarom hij 'treurwilg' heet? Omdat z'n takken zo sneu hangen, net alsof hij huilt.

TREURWILG ☐

PLATAAN ☐

BOMENBINGO!

En, heb je goed opgelet? Dan kun je de volgende keer dat je gaat MikMakken bomenbingo spelen. Wie heeft als eerste alle bomen gespot?

DEN ☐

Wist je dat de dennenboom de meest voorkomende boom in Nederland is? Ongeveer een derde van alle bomen in ons land zijn dennen.

ESDOORN ☐

SPAR ☐

LARIKS ☐

EIK ☐

MIKMAKKERS IN ACTIE!

Wat hebben jullie veel geMikMakt! Super, jullie buurten zijn weer een stuk schoner.

Wouter heeft ook weer veel troep van de grond geraapt.

Floor heeft lekker gepuzzeld.

Stephen is er helemaal klaar voor: lekker buiten MikMakken!

Stephen heeft de zomerpuzzel ook gemaakt. Goed opgelost!

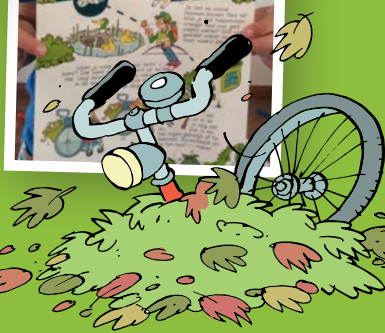
Jael heeft haar zomerspaarkaart helemaal vol. Goed zo!

Sven heeft zijn spaarkaart vol. Goed bezig!

Jiske en Michel hebben ook de handen uit de mouwen gestoken. Goed samengewerkt zeg!

GENOEG GEMIKMAKT?

Ga je naar de middelbare school en heb je niet meer zoveel tijd om te MikMakken? Jammer zeg! Maar dan kun je je het beste even afmelden.

Roy en Jasmijn gingen afgelopen jaar ook met MikMakpensioen. Dank jullie wel voor jullie inzet!

ROY

"Voor we gingen MikMakken wisten we al veel over zwerfafval. Maar tijdens het MikMakken merkten we dat niet iedereen weet wat de gevolgen van zwerfafval zijn. In plaats daarvan vroegen mensen ons waarom we zwerfafval opraapten en of we daar geld voor kregen... Gelukkig konden we hen uitleggen waarom wij MikMakten. Dan gaan ze het misschien zelf ook doen!"

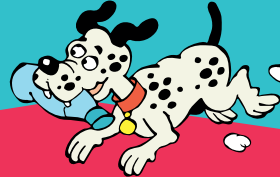
IBIS

MikMakker Ibis is verhuisd naar een andere gemeente. Zijn tip: Gooi je rommel in de bak, de dieren snappen niet dat ze dood kunnen gaan van afval eten! Ibis, bedankt voor je inzet!

JASMIJN

"Soms vonden we heel vreemde dingen op de grond. Bijvoorbeeld plastic zakjes met hondenpoep erin. Mensen met honden raapten dus wel de poep op, maar gooiden het daarna met zakje en al in de struiken. Vreemd toch?"

Stop je met MikMakken? Stuur dan een mail naar mikmak@oss.nl. Je kunt je MikMakspullen afgeven op de ir. Diddewerf. Dan kunnen wij er weer nieuwe MikMakkers blij mee maken. De pet en de handschoenen mag je houden. En als dank voor je inzet krijg je ook een afscheidscadeautje.

KENNISMAKEN MET MIKMAKKERS

WIE BEN IK?

NAAM: Robijn

LEEFTIJD: 6

WOONPLAATS: Megen

LATER WORD IK: dierenarts

MIJN GROOTSTE DROOM: in een dierentuin werken

MIJN FAVORIETE

FILM

Dierenfilms

TV-PROGRAMMA

Dieren programma

BOEK

Muisenhuis

DIT EET IK HEEL GRAAG: Stampot

EN DIT LUST IK ECHT NIET: Scherpe kruiden

HIER BEN IK FAN VAN: Zie Zoo

IK RIJF HET LIEFST SAMEN OP MET:

papa, mama, mees

HIER HEB IK VOOR HET LAATST OPGERUIMD:

Op de maas, met de boot!

AFVAL OP STRAAT VIND IK:

Stom!

MIJN HOBBY'S:

tekenen
knutselen
dieren

DAAROM BEN IK MIKMAKKER:

leuk, en
je red
dieren

MIJN LIEVELINGSVAK OP SCHOOL:

rekenen

SKÒN SCHIP

SVEN:

"Eigenlijk zouden we samen de hele wereld op moeten ruimen."

LYNN:

"Leuk om op een aparte plek te MikMakken en we vonden de weetjes heel leerzaam, zoals dat als het water van de Maas weer zakt het afval op de oevers blijft liggen."

We kregen leuke reacties van MikMakkers die graag mee wilden varen met Skòn Schip. Samen met grote en kleine MikMakkers zijn we een paar keer uitgevaren. We hebben zwerfafval opgeruimd langs de oevers van de Maas. Dus dat afval drijft straks niet meer naar de zee! Bedankt MikMakkers en kapitein Tonny!

JOES:

"Het was een hele leuke ochtend! Ik vind het leuk om MikMakker te zijn. Het is stom dat mensen zoveel afval achterlaten in de natuur. We vonden zelfs een opblaasboot en een vol flesje bier. Stom hè! Maar ik heb ook schelpjes gevonden. Die zijn wel mooi. Ik heb er een paar meegenomen. Ze liggen nu op mijn slaapkamer. Ik vond het een hele leuke dag."

ROBIN EN MEES:

"Ik vond het meevaren niet leuk, maar súperleuk! Ik heb geleerd dat er echte krabben in het water liggen. En dat bierdopjes naar de bodem zinken. Maar plastic drijft meestal. Dat hebben we allemaal opgeruimd."

SJOERD:

"Ik vond het heel leuk om op de boot te varen. Ik mocht zelfs even sturen! Bij de strandjes sprongen we eruit en gingen we rommel zoeken met onze prikkers. Ik hoop altijd dat we iets gek vinden. Of iets wat ik nog kan gebruiken. Ik wil nog wel een keer mee varen!"

ALISSA EN LUANA:

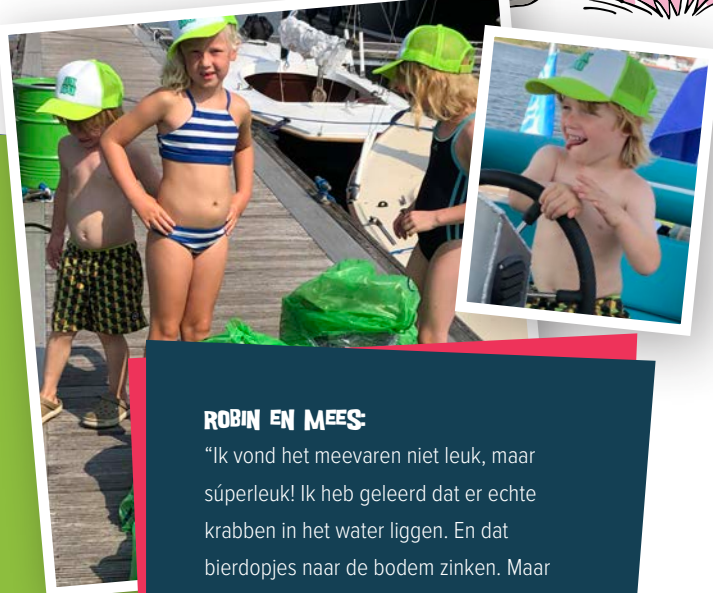
"We hebben veel geleerd. Bijvoorbeeld dat de Maas een rivier is, en dat het water heel hoog kan staan. Het leukste was het sturen. En natuurlijk het ontdekken wat mensen allemaal weggooien. Het was een mooi avontuur!"

JAELE EN ISABEL:

"Het was keileuk om mee te varen. Op sommige plekken ligt zoveel plastic dat we kunnen blijven opruimen. Op andere plekken ligt bijna niks. We zagen twee dode vissen in het gras en botten van een barbecue. Als iedereen over de hele wereld geen afval in het water en op het land gooit, wordt de aarde veel schoner!"

MOEDER:

"Ik vind het leuk om moeder van een MikMakker te zijn :)"

HERFSTPUZZEL

Help! De wind heeft alle herfstwoorden door elkaar geblazen.
Zie jij welke woorden je van de letters kunt maken? Om je te helpen, staat de eerste letter van elk woord al op de goede plek.

POPMEON

EHEKORON

SINP

SALK

KSATAJEN

EKIEL

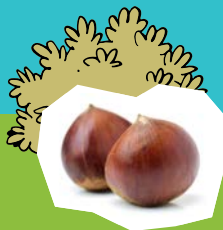
POELENSTADD

ELGE

PRAAPUL

RAJEGENS

Psst... weet je een woord niet? Kijk dan eens naar de plaatjes op deze bladzijde. Misschien helpen die je wel.

Heb je alle woorden gevonden? Mail dan een foto naar mikmak@oss.nl. Uit alle goede antwoorden trekken we één winnaar. Die krijgt een verrassing.